

SPEECH VOORZITTER EDGARD EECKMAN AFSLUITINGSBIJEENKOMST VZW PATIENT EMPOWREMENT ZATERDAG 28 MAART – DIABETESHUIS GENT

Beste vrienden van de vzw Patient Empowerment en van het concept patient empowerment,

Ik begin niet toevallig met de formulering ‘beste vrienden’. Met de meesten onder u hebben we de voorbije vijf jaar intensief samen gebouwd. Soms is daar zelfs vriendschap uit ontstaan. Dat blijft. Ik gebruik het woord *oprecht* daarom bewust. Oprecht dank dat jullie er vandaag zijn, ook namens de volledige Raad van Bestuur van onze vzw.

Ik ga geen lange speech geven. En ook geen eindeloze opsomming van wie heeft bijgedragen tot ons streven. Daar is geen beginnen aan, want het zijn er velen. Jullie zijn daarbij. Wel toch meteen dank aan de Diabetes Liga die ons hier opnieuw warm ontvangt en aan de studenten Organisatie en Management van Hogeschool Gent die deze bijeenkomst mee hebben georganiseerd.

Laat ik er geen doekjes om winden. Natuurlijk vind ik het jammer dat we onze missie afronden. We doen dit bewust en met ons volle verstand, maar tegelijk ook tegen ons goesting. Het is mijn kind en op mijn suggestie laat de Raad van Bestuur, waarvan ik deel uitmaak, het nu inslapen. We doen dat omdat het kind geen toekomst heeft. We worstelen met dezelfde existentiële problemen als zoveel patiëntenverenigingen en er is geen enkel vooruitzicht dat het zal beteren, in ons gelegenheidsmagazine besteden we daar aandacht aan. Er is wel de verwachting dat het nog moeilijker wordt. Dan kan je er best in schoonheid mee stoppen.

Toch vind ik dit geen negatief verhaal. We hebben - om het met de woorden van bestuurslid Lode Verreyen in ons gelegenheidsmagazine te zeggen - “de bal aan het rollen gebracht”. Samen met talrijke andere organisaties hebben we het bewustzijn gevoed dat het in het belang is van iedereen dat een zorgvrager mee aan het stuur zit van zijn eigen zorg, van zijn eigen gezondheid en dus van zijn eigen bestaan. In het magazine komen we nog eens terug op hoe we dat gedaan hebben. En ik hoop dat uit het magazine voldoende blijkt dat we dat niet *alleen* deden, maar samen met jullie.

Hebben we ons doel bereikt? Op het vlak van informatie en sensibilisering naar de zorgsector toe denk ik dat ik “ja” mag antwoorden. We hebben het concept patient empowerment op de zorgkaart gezet. Dat is belangrijk, want inzicht gaat gedragsverandering vooraf.

Betekent dit dat iedere zorgverstrekker, zorgorganisatie en zorgvrager de principes van patient empowerment toepast? Dan is het antwoord: nee, nog lang niet iedereen.

Neen, want er was en er is ook tegenstand. Bijvoorbeeld toen de Vereniging van medisch directeurs en de vereniging van ziekenhuisdirecteurs weigerden ons patient empowerment-Charter te ondertekenen. Of toen de twee ministers van Volksgezondheid, federaal en Vlaams, onze vraag om het Charter te ondertekenen, botweg negeerden. Of toen de medische Raad van een universitair ziekenhuis weigerde het Charter te ondertekenen. Of toen een grote zorgorganisatie na overleg toezegde om een campagne te ondersteunen en vervolgens geen fluit deed. Weerstand is ook goed voelbaar bij zorgverstrekkers die zeggen onder teveel tijdsdruk te staan om met patient empowerment bezig te zijn, dat hoorde ik eergisteren nog van de verantwoordelijke van een spoedgevallendienst die wél overtuigd is van het belang. U en ik weten dat empowerment ook in 1000 kleine dingen zit en dat je hoge werkdruk niet als een absolute uitvlucht kan inroepen. Empowerment afwijzen als uiting van frustratie over de eigen werksituatie.

Maar lijstje van wie wél het concept mee heeft ondersteund, is gelukkig nog veel, veel langer. Hebben we gefaald? Ik vind van niet. Het werk is niet af, dat is waar. Maar dat zal het ook nooit zijn. Immers, menselijk gedrag is nooit eens en voor altijd verworven en verankerd. Wat zich vandaag op het wereldtoneel afspeelt, illustreert dat meer dan duidelijk. Er was een tijd dat ik dacht dat we in onze Europese samenlevingen telkens weer een stapje vooruit aan het zetten waren om een echte humanistische samenleving te bouwen. In eigen land is de Wet op de patiëntenrechten daar een voorbeeld van, de geactualiseerde wet illustreert het ook. De abortuswetgeving en de euthanasiewetgeving zijn er voorbeelden van. Op wereldniveau, en zeker in Europa, verspreiden we met enthousiasme de principes van de universele verklaring van de rechten van de mens, en van de democratie als het minst imperfecte systeem. Vandaag laat bijvoorbeeld de Verenigde Staten, voorheen soms geprofileerd als het toonbeeld van een democratie, de waarden die erachter schuilen helemaal los, en vervangt ze zelfs door onmenselijk dictatorschap. Neen, voor menselijke waarden zal altijd blijvend gevochten moeten worden. We hebben ons als vzw onafgebroken afgezet tegen wij-zij-denken en altijd het idee van *samen* gepromoot. Dat is ook geen keuze: we zijn immers allemaal van elkaar afhankelijk, in de wereld en ook in de zorg.

Ben ik daardoor negatief gaan denken over alles? Zeker niet. Het voelt ongetwijfeld als een cliché als ik zeg dat de kracht van verandering in onszelf zit, in ieder van ons, in elk individu. Er zijn voorbeelden zat die dat illustreren. Denken we maar aan Rosa Parks, de zwarte Amerikaanse vrouw die op 1 december 1955 in Montgomery, Alabama, weigerde haar zitplaats in een bus af te staan aan een witte passagier. Haar arrestatie leidde tot een massale boycot van het openbaar vervoer die 381 dagen duurde. Uiteindelijk verbood het Hooggerechtshof van de Verenigde Staten het jaar daarop de segregatie in bussen in Alabama. Rosa Parks bewijst daarmee luid en duidelijk: één weerbaar persoon kán met moed en vastberadenheid veranderingen in de samenleving initiëren.

Elke stap, door ieder van ons, hoe klein ook, is belangrijk. Zolang we weerstand blijven bieden en dus zolang we er ons niet bij neerleggen, kunnen dingen ten goede veranderen. Het legt de verantwoordelijkheid voor veranderingen ook bij ieder van ons.

Het patient empowerment-verhaal houdt echter niet helemaal op. De website van de vzw wordt een duurzame bron van informatie over patient empowerment. Onze partner Anker consult blijft opleidingen voor zorgverstrekkers en zorgorganisaties organiseren rond patient empowerment. De patient empowerment-Monitor voor ziekenhuizen, die dankzij Bing Research werd gerealiseerd, blijft bestaan. Samen met de leden van de Raad van Bestuur blijven we op symposia en congressen uiteenzettingen geven. Er staan er al meerdere in mijn agenda voor dit najaar en zelfs voor 2027.

Beste vrienden van de vzw Patient Empowerment, het is nu aan elk van ons om de fakkel van patient empowerment brandende houden.

Graag dank ik jullie mede in naam van de Raad van Bestuur nogmaals voor jullie komst. Luister om 17 uur nog naar het vierde en laatste interviewmoment. Zorgvragers kregen vandaag het eerste woord, ze krijgen ook het laatste.

We zien elkaar ongetwijfeld terug. Misschien zie ik jullie zelfs in een theaterzaal naar aanleiding van mijn theatervoorstelling 'De rimpelrevolutie' die op een ludieke manier aankaart hoe de samenleving kijkt naar oud worden en oud zijn. Info daarover op mijn website edgard.be.

Vergeet niet bij het buitengaan het gelegenheidsmagazine mee te nemen, dat is voor deze speciale gelegenheid persoonlijk door de voorzitter genummerd en ondertekend in zijn gebruikelijk onleesbaar handschrift.

Heel veel dank aan jullie allemaal. Geniet nog verder van de drankjes en hapjes.

Edgard Eeckman

28-3-2026